

Neljapäev, 29. märts 2012

60. arvestades, et kindel infrastruktuur on jätkusuutliku arengu eluliselt tähtis eeltingimus, rõhutab, et tähtis on parandada transpordivõrku ja ühendada see naaberriikidega, et lihtsustada inimeste ja kaupade liikumist; peab ühistransporti ja eelkõige raudteevõrku kulutõhusaks ja säästvaks alternatiiviks maanteetranspordile ning kutsub valitsust ja rahvusvahelisi abiandjaid üles seadma oma investeerimiskavades prioriteediks raudteevõrgu arendamise ja nüüdisajastamise;

61. väljendab heameelt selle üle, et Kosovo on tugevdanud oma sidemeid enamiku naaberriikidega, ning nõuab Kosovo täielikku integreerumist piirkondlikku koostösse; märgib, et Kosovo eesistumisperiood Kesk-Euroopa vabakaubanduslepingus (CEFTA) 2011. aastal kulges edukalt; väljendab siiski muret asjaolu pärast, et pinged suhetes Serbiaga mõjutavad negatiivselt inimeste ja kaupade vaba liikumist ning üldist koostööd CEFTA raames;

62. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning Kosovo valitsusele, presidendile ja parlamendile.

Laienemisaruanne Türgi kohta

P7_TA(2012)0116

Euroopa Parlamendi 29. märtsi 2012. aasta resolutsioon Türgi 2011. aasta eduaruande kohta (2011/2889(RSP))

(2013/C 257 E/06)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 2011. aasta eduaruannet Türgi kohta (SEC(2011)1201),
- võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Laienemisstrateegia ja peamised ülesanded 2011. ja 2012. aastal“ (KOM(2011)0666),
- võttes arvesse oma 27. septembri 2006. aasta resolutsiooni Türgi edusammude kohta ühinemise suunas ⁽¹⁾, 24. oktoobri 2007. aasta resolutsiooni ELi ja Türgi vaheliste suhete kohta ⁽²⁾, 21. mai 2008. aasta resolutsiooni Türgi 2007. aasta eduaruande kohta ⁽³⁾, 12. märtsi 2009. aasta resolutsiooni Türgi 2008. aasta eduaruande kohta ⁽⁴⁾, 10. veebruari 2010. aasta resolutsiooni Türgi 2009. aasta eduaruande kohta ⁽⁵⁾ ja 9. märtsi 2011. aasta resolutsiooni Türgi 2010. aasta eduaruande kohta ⁽⁶⁾, 6. juuli 2005. aasta resolutsiooni ⁽⁷⁾ ja 13. veebruari 2007. aasta resolutsiooni naiste rolli kohta Türgi ühiskondlikus, majandus- ja poliitilises elus ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse Türgiga peetavate läbirääkimiste raamistikku, mis võeti vastu 3. oktoobril 2005. aastal,
- võttes arvesse nõukogu 18. veebruari 2008. aasta otsust 2008/157/EÜ, millega sätestatakse Türgi Vabariigiga loodud ühinemispartnerluse põhimõtted, prioriteedid ja tingimused ⁽⁹⁾ („ühinemispartnerlus“), ning nõukogu varasemaid, 2001., 2003. ja 2006. aasta otsuseid ühinemispartnerluse kohta,
- võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2010. aasta ja 5. detsembri 2011. aasta järeldusi,

⁽¹⁾ ELT C 306 E, 15.12.2006, lk 284.

⁽²⁾ ELT C 263 E, 16.10.2008, lk 452.

⁽³⁾ ELT C 279 E, 19.11.2009, lk 57.

⁽⁴⁾ ELT C 87 E, 1.4.2010, lk 139.

⁽⁵⁾ ELT C 341 E, 16.12.2010, lk 59.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0090.

⁽⁷⁾ ELT C 157 E, 6.7.2006, lk 385.

⁽⁸⁾ ELT C 287 E, 29.11.2007, lk 174.

⁽⁹⁾ ELT L 51, 26.2.2008, lk 4.

Neljapäev, 29. märts 2012

- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et ühinemisläbirääkimisi Türgiga alustati 3. oktoobril 2005. aastal pärast seda, kui nõukogu oli läbirääkimiste raamistiku heaks kiitnud, ning arvestades, et läbirääkimised on rangel tingimuslikkusel ja reformimise lubadustel põhineva pikaajalise ja prognoosimatu tulemusega protsessi lähtepunkt;
- B. arvestades, et Türgi on kohustunud teostama reforme, arendama heanaaberlikke suhteid ning viima end järk-järgult vastavusse ELi nõuetega ning neid pingutusi tuleks käsitada Türgi võimalusena ennast moderniseerida ja demokraatlikke institutsioone, õigusriiki ning inimõiguste ja põhivabaduste järgimist tugevdada ja parandada;
- C. arvestades, et kooskõlas Euroopa Ülemkogu 2006. aasta detsembri kohtumise järeldustega on täielik vastavus kõigile Kopenhaageni kriteeriumidele ja ELi integreerimisvõime endiselt liitumise alus ELiga kui ühistel väärtustel, siiral koostööl ja kõigi liikmesriikide vastastikusel solidaarsusel põhineva ühendusega;
- D. arvestades, et oma 2011. aasta eduaruandes järeldas komisjon, et Türgi on Euroopa Liidu julgeoleku ja jõukuse seisukohast suure tähtsusega riik, Türgi panus ELis paljudes tähtsates valdkondades toimib täiel määral vaid positiivse tegevuskava ning usutava ühinemisperspektiivi korral, endiselt on tähtis, et Türgi jätkaks reforme poliitiliste ühinemiskriteeriumide osas ning oluliselt rohkem tuleb pingutada põhiõiguste tagamiseks;
- E. arvestades, et komisjon on algatanud ELi ja Türgi vahelise uuendatud positiivse tegevuskava, et kujundada tulevikku ühiselt proaktiivsel viisil; arvestades, et kõnealune positiivne tegevuskava tugineb ELi ja Türgi suhete tugevatele alustele ja viib reformiprotsessi edasi; arvestades, et uus algatus mitte ei asenda, vaid täiendab ühinemisläbirääkimisi, et toetada reforme ja laiendada Türgi kodanike õigusi ja vabadusi;
- F. arvestades, et Türgi ei ole siiani, juba kuuendat aastat järjest täitnud EÜ-Türgi assotsieerimislepingu ja selle lisaprotokolli sätteid;
- G. arvestades, et Türgi peab omaenda huvides ja stabiilsuse tugevdamiseks, samuti heanaaberlike suhete ning positiivse poliitilise ja majandusliku partnerluse edendamiseks rohkem pingutama, et lahendada kooskõlas ÜRO põhikirja sätete ja rahvusvahelise õigusega kahepoolsed küsimused, sealhulgas lahendamata õiguslikud kohustused ning vaidlused lähinaabritega maa- ja merepiiride ning õhuruumi küsimustes;
- H. arvestades, et Türgi majanduse kogumaht on viimase kümne aasta jooksul kolmekordistunud ja kasvas möödunud aastal ligi 10 % ning teda peetakse maailma üheks kõige kiiremini kasvavaks majanduseks ja üheks maailma seitsmest kõige kiiremini areneva majandusega riigist; arvestades, et Euroopa Liidu ja Türgi kaubavahetus oli 2010. aastal 103 miljardit eurot, Türgi on ELi suuruselt seitsmes ja EL Türgi suurim kaubanduspartner ning 80 % välismaistest otseinvesteeringutest Türgisse tuli Euroopa Liidust; arvestades, et ELi ettevõtjad on loonud Türgis enam kui 13 000 ettevõtet; arvestades, et samas jääb Türgi SKP ühe elaniku kohta enamiku ning eeskätt kõige konkurentsivõimelisemate liikmesriikidega võrreldes madalaks; arvestades, et suure kandidaatriigi suhteliselt madal SKP ühe elaniku kohta tekitab eriti probleeme praeguste liikmesriikidega majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse valdkonnas; arvestades, et majanduskasvu juures tuleb järgida ka ökoloogilise jätkusutlikkuse põhimõtet; arvestades, et jätkuv majanduslik integratsioon on kasuks nii Türgile kui ka ELile;

Neljapäev, 29. märts 2012

- I. arvestades, et ELi Türgiga peetav dialoog ja koostöö stabiilsuse, demokraatia ja julgeoleku valdkonnas Lähis-Idas laiemalt on strateegilise loomuga; arvestades, et tugeva ilmaliku riigi põhimõtetel rajanev Türgi võib tulemusliku reformiprotsessi puhul olla demokratiseeruvatele araabia riikidele innustuse allikaks demokraatliku ülemineku ja sotsiaal-majanduslike reformide teostamisel; arvestades, et ELi ja Türgi struktureeritud dialoog mõlema poole välis- ja naabruspoliitika üha suurema kooskõlastamise teemal võiks luua ainulaadse sünergia, eelkõige kogu Vahemere piirkonna ja Lähis-Ida demokratiseerimise ja sotsiaal-majanduslike reformide toetamisel üldiselt ning seoses Iraani põhjustatud probleemidega;
- J. arvestades, et Türgi on ELi jaoks suur Kaukaasia ja Kaspia mere nafta- ja gaasivarude energiakoridor ning asub Iraagi ja tema arenevate toornafta- ja maagaasiturgude strateegilises naabruses; arvestades, et kavandatud Nabucco torujuhe jääb üheks ELi energiajulgeoleku peamiseks prioriteediks; arvestades, et Türgi ja Aserbaidžaan sõlmisid 25. oktoobril 2011 lepingu Aserbaidžaaniga gaasi transiidiks läbi Türgi, mis avab gaasitransiidilõunakoridori, suurendab gaasitarneid kavandatud Nabucco torujuhtme ja ITGI (Türgi-Kreeka-Itaalia ühendusjuhe) gaasitransiidikoridori jaoks ning tugevdab seeläbi ELi energiajulgeolekut; arvestades, et Türgil on märkimisväärne taastuvenergia potentsiaal tänu tema suurtele päikesele, tuule- ja geotermilise energia varudele;
- K. arvestades, et kestev rahu, stabiilsus ja jõukus Balkanil on strateegiliselt tähtis nii ELi kui ka Türgi jaoks;

Vastastikune sõltuvus ja vastastikused kohustused

1. rõhutab Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning Türgi vastastikust sõltuvust; tunnistab Türgi majanduslikku ja kasvupotentsiaali ning tema olulist rolli piirkondliku stabiilsuse ja energiajulgeoleku seisukohalt; rõhutab, et sellist vastastikust sõltuvust täiendab ELi ja Türgi välis- ja julgeolekupoliitika ning naabruspoliitika vaheline potentsiaalne sünergia, mis toob mõlemale poolele kasu ja suurendab nende mõjujõudu; on siiski veendunud, et selline vastastikune sõltuvus võib anda positiivseid tulemusi vaid juhul, kui selle lähtekohaks on vastastikused kohustused, strateegiline dialoog ja tulemuslik koostöö, reformiprotsesside edukus ja reformide rakendamine ning Türgi head suhted naabruses asuvate ELi liikmesriikidega;
2. väljendab rahulolu ja toetust komisjoni püüetele koostada uus positiivne tegevuskava paljudes ühist huvi pakkuvates valdkondades ning eesmärgiga anda ELi ja Türgi suhetele uus impulss, saavutada mõlema poole jaoks reaalseid tulemusi ja kasu, võimaldada ELil jääda Türgis jätkuvate reformide mõõdupuuks ning tuua Türgit lähemale ühinemiskriteeriumite täitmisele; toetab dialoogi Türgiga seoses ELi sõlmitud vabakaubanduslepingutega, mis võivad tolliliidu raames Türgit mõjutada; on seisukohal, et uuendatud jõupingutused tuleks suunata tingimuste loomisele selleks, et avada peatükke põhiõiguste ja justiitsküsimuste valdkonnas; rõhutab, et Türgi suhetel naabruses asuvate liikmesriikidega on määrav tähtsus läbirääkimistele ja dialoogile uue kuu andmisel;
3. märgib, et Türgi on ainus kandidaatriik, kus ei ole kaotatud viisanõuet; rõhutab, et on tähtis lihtsustada ettevõtjate, teadlaste, üliõpilaste ja kodanikuühiskonna esindajate pääsu Euroopa Liitu; toetab komisjoni ja liikmesriikide jõupingutusi viisaeskirja rakendamiseks, viisanõuete ühtlustamiseks ja lihtsustamiseks ning uute viisalihtsustuskeskuste avamiseks Türgis; nõuab tungivalt, et Türgi allkirjastaks ja rakendaks edasiste viivitusteta ELi-Türgi tagasivõtulepingu ning tagaks kuni selle lepingu jõustumiseni kehtivate kahepoolsete lepingute täieliku täitmise; rõhutab, et oluline on tõhustada ELi ja Türgi koostööd rände juhtimisel, inimkaubanduse vastasel võitlusel ja piiride kontrollimisel, arvestades muu hulgas Türgi kaudu ELi territooriumile sisenevate ebaseaduslike sisserändajate suurt osakaalu; palub jätkuvalt lähendada Türgi ja ELi viisapoliitikat kolmandate riikide kodanike suhtes; on seisukohal, et kui tagasivõtuleping allkirjastatakse, peaks nõukogu volitama komisjoni algatama viisadialoogi ja koostama viisakohustuse kaotamise tegevuskava;

Neljapäev, 29. märts 2012

Kopenhaageni kriteeriumide täitmine

4. avaldab Türgile kiitust valimisprotsessi korraldamise eest juunis 2011 toimunud üldvalimistel, kus oli kõrge osalusprotsent ja mida rahvusvahelised vaatlejad kiitsid kui demokraatlikke, pluralistlikke ja aktiivse kodanikuühiskonna kujundatud valimisi; rõhutab veel kord valimisseaduse ja erakondade seaduse reformi tähtsust, vajadust alandada parlamenti pääsemise 10 % miinimumkünnist, mis on Euroopa Nõukogu liikmete hulgast kõige kõrgem ja mis ei saa piisavalt kajastada Türgi ühiskonna pluralismi; nõuab, et kõrvaldataks kõik takistused, mis ei võimalda Türgi Suures Rahvuskogus fraktsioone moodustada;
5. on rahul Türgi Vabariigi uue valitsuse otsusega luua ELi asjade ministeerium, mis näitab, et mõistetakse uuendatud jõupingutuste, kohustuste ja dialoogi absoluutset tähtsust;
6. tuletab meelde Türgi Suure Rahvuskogu rolli Türgi demokraatliku süsteemi keskmene ning rõhutab seetõttu vajadust suurendada tema tähtsust kõigi poliitiliste parteide jaoks kontrollil ja tasakaalul põhineva platvormi loomisel, et nad saaksid anda oma osa demokraatlikku dialoogi ja kaasava reformiprotsessi edendamisse;
7. tuletab meelde vajadust jätkata tööd 2010. aasta põhiseaduse reformi paketi elluviimiseks ning palub komisjonil lisada 2012. aasta eduaruandesse selles osas saavutatud edasimineku põhjalik analüüs;
8. avaldab täielikku toetust Türgi uue tsiviilpõhiseaduse koostamisele, mis on unikaalne võimalus põhiseaduse sisuliseks reformimiseks ning Türgi ühiskonnas demokraatia, õigusriigi põhimõtete, põhiõiguste ja -vabaduste (eelkõige sõna- ja meediavabadusele) antavate tagatiste, pluralismi, kaasamise, hea valitsemistava, aruandekohustuse ja ühtsuse edendamiseks täies kooskõlas ELi põhiõiguste hartaga; kutsub kõiki parteisid ja asjaomaseid osapooli toetama konsensusel ja konstruktiivsetel kompromissidel põhineva uue põhiseaduse üle peetavaid läbirääkimisi ning suhtuma neisse positiivselt ja konstruktiivselt; rõhutab vajadust jätkata ettevalmistusi selle koostamiseks ning on sellega seoses rahul otsusega tagada kõigi poliitiliste jõudude võrdne esindatus põhiseaduslikus lepituskomitees, ja lubadusega konsulteerida põhiseaduse koostamisel võimalikult laialdaselt kõigi ühiskonna osadega, mis oleks üks osa Türgi kodanikuühiskonna sisulise kaasamise protsessist; rõhutab, et uus põhiseadus peaks tagama Türgis kõigi rühmituste ja üksikisikute õigused, võimude lahususe, kohtute sõltumatuse ja erapooletuse ja tsiviilkontrolli sõjaväe üle ning edendama kaasavat Türgi kodakondsust;
9. julgustab Türgit kasutama põhiseaduse koostamise protsessi kui võimalust kujundada välja realistlikum ja demokraatlikum identiteet, mis võimaldab kõigil etnilistel ja religioossetel rühmadel tunnustada seda, et nüüdisaegne kodanikkond ei tohiks oma olemuselt olla etniline, ning lisama emakeele kasutamist käsitlevate keeleliste õiguste kaitse uude põhiseadusesse;
10. rõhutab tõhusa reformiprotsessi eeltingimuseks valitsuse ja opositsiooni vaheliste rahumeelsete ja konstruktiivsete suhete tähtsust; tuletab meelde, et tõeliselt demokraatlik ja pluralistlik ühiskond peab kogu aeg tuginema kahele tugisambale, valitsusele ja opositsioonile ning pidevale dialoogile ja koostööle nende kahe vahel; sellega seoses väljendab muret Türgi Suure Rahvuskogu liikmete jätkuvate kohtuprotsesside ja pikkade eelvangistuste pärast ning kohtumenetluse pärast, mida alustati peamise opositsioonipartei juhilt Kemal Kılıçdaroğlult parlamentaarse puutumatus võtmiseks; rõhutab, et kui parlamendiliikmed peavad täitma oma kohuseid kohtu alla andmise ohus, ei ole tagatud demokraatia ja sõnavabadus;

Neljapäev, 29. märts 2012

11. on rahul jätkuvate pingutustega sõjaväe paremaks allutamiseks tsiviilkontrollile, ja eriti Türgi riigikontrolliseaduse vastuvõtmisega detsembris 2010, eesmärgiga tagada tsiviilkontroll sõjaväe kulutuste üle; nõuab kohtu täieliku kontrolli rakendamist sõjaväe kulutuste üle; nõuab politsei ja relvajõudude toomist tsiviilkohtualluvusse ning politsei üle ombudsmani kontrolli kehtestamist; Türgi NATO-liikmesuse tähtsust arvestades rõhutab vajadust tagada relvajõudude operatiivne suutlikkus;

12. rõhutab, et kohtusüsteemi reform on Türgi kaasajastamise vältimatu eeldus ja et sellise reformi tulemuseks peab olema kaasaegne, tõhus, täielikult sõltumatu ja erapooletu kohtusüsteem, mis garanteerib kõigile kodanikele seadusjärgse kohtumenetluse; tunnustab sellega seoses kohtunike ja prokuröride kõrget nõukogu (HSYK) ja konstitutsioonikohut käsitlevate õigusaktide vastuvõtmist tihedas koostöös Veneetsia komisjoniga; soovib Türgi valitsusel täita Veneetsia komisjoni 2011. aasta soovitusi, eriti selles, mis puudutab HSYKi valimiste viisi, justiitsministri rolli selles organis ning kohtunike ja prokuröride ametissenimetamise korraldust; nõuab meetmete võtmist, et tagada HSYKi otsuste läbipaistvus ja nende allutamine kohtulikule kontrollile; juhib tähelepanu vajadusele veelgi rohkem pingutada, et tagada võimalus kohtulikult läbi vaadata kõik HSYKi esimese instantsi otsused edutamiste, teise kohta üleviimiste ja distsiplinaaraktide seoses kahetseb, et Euroopa Inimõiguste Kohtusse laekuvate kaebuste arv suureneb; tunnustab uusi ettepanekuid kohtusüsteemi reformimiseks, eriti seoses eelvangistuse kriteeriumidega, kui esimesi samme õiges suunas;

13. on seisukohal, et konstitutsioonikohut käsitlevad uued õigusaktid peaksid tagama, et kõnealusel kohtuinstantsil on pädevus hinnata ja läbi vaadata Türgi seaduste kooskõla Türgi ratifitseeritud rahvusvaheliste kokkulepetega, nt Euroopa inimõiguste konventsiooniga;

14. väljendab muret Hrant Dinki kohtuasjas viimati langetatud otsuse pärast; rõhutab, et Hrant Dinki mõrva põhjalik uurimine ja süüdlaste vastutuselvõtmine on eluliselt tähtis ning sellega seoses rõhutab Euroopa Inimõiguste Kohtu 2010. aasta otsust, mille kohaselt Türgi ei olnud korraldanud Hrant Dinki mõrva tulemuslikku uurimist; peab seda kohtuasja Türgi kohtute sõltumatuse ja õigusriigi põhimõtete kehtivuse katsekiviks;

15. väljendab taas oma muret selle pärast, et ei ole veel piisavalt parandatud kohtumenetluste tõhusust ning eeskirju, mis tagavad õiguse õiglasele ja õigeaegsele kohtulikule arutamisele, sealhulgas õiguse tutvuda menetluse varajases etapis inkrimineerivate tõenditega ja piisavad tagatised kõigile kahtlusalustele; rõhutab taas oma tõsist muret eelvangistuse ülemäära pika aja üle, mis võib praegu ulatuda kümne aastani ja muutuda tegelikult ilma kohtuta karistamiseks; nõuab Türgi Suurelt Rahvuskogult tungivalt asjaomaste seaduste vastavusse viimist Euroopa inimõiguste konventsiooni ja Euroopa Nõukogu standarditega ning eelvangistuse maksimumpikkuse ühtlustamist selle keskmise pikkusega Euroopa Liidus; nõuab valitsuselt tungivalt reformide jätkamist ning terrorismivastase seaduse ja Türgi kriminaalseadustiku läbivaatamist; tuletab meelde, et parlamendi ajutine delegatsioon Türgis ajakirjanike üle peetavate protsesside jälgimiseks jätkab arengute jälgimist; tunneb muret noorte, 12 kuni 18 aasta vanuste vangide suure arvu pärast (2 500 inimest);

16. kutsub Türgi valitsust kohtuasjade jätkuva kuhjumise tõttu panema võimalikult kiiresti tööle piirkondlikud apellatsioonikohtud, mis õiguslikult pidid hakkama toimima 2007. aasta juuniks, ja keskenduma sel otstarbel kohtunike väljaõpetamisele;

17. toonitab, kui tähtis on iga kodaniku õigus nõuetekohasele kaitsesele kohtus, ja tuletab meelde riigi kohustust tagada õiguskaitse kättesaadavus; tuletab ühtlasi meelde, et advokaatidel peaks olema tsiviil- ja kriminaalõiguslik puutumatus seoses kirjalikul või suulisel kaitsmisel heas usus avaldatud seisukohtade või ametialaste esinemistega kohtu, tribunali või muu õigusliku või administratiivvõimu ees; palub Türgil tagada, et advokaadid saaksid täita kõiki oma ametiülesandeid ilma hirmutamise, takistamise, ahistamise ja ebakohase sekkumiseta;

Neljapäev, 29. märts 2012

18. rõhutab, et väidetavate riigipöördekatsete, näiteks „Ergenekoni” ja „Sledgehammeri” juhtumite uurimised peavad näitama Türgi demokraatlike institutsioonide ja kohtusüsteemi nõuetekohast, sõltumatut, erapooletut ja läbipaistvat toimimist ning nende kindlat ja tingimusteta pühendumust põhiõiguste austamisele; on mures väidete pärast, nagu oleks neis kohtuasjus süüdistatavate vastu kasutatud vastuolulisi tõendeid; kutsub komisjoni üles eelnimetatud kohtuasju hoolikalt jälgima ja avaldama tulemused põhjalikumalt oma 2012. aasta eduaruande lisas;

19. väljendab heameelt selle üle, et ajakirjanikud Ahmet Şik, Nedim Şener, Muhammet Sait Çakir ja Coşkun Musluk vabastati kuni kohtuistungini, mis on oluline samm, et taastada inimõiguste austamine Türgis; rõhutab, et nende vabastamine ei tohi siiski jätta varju tõsiasja, et kümned ajakirjanikud on siiani vangis;

20. kordab, et on mures tava pärast algatada kriminaalmenetlusi inimõiguslaste, aktivistide ja ajakirjanike vastu, kes pluralistlikus ühiskonnas toimuvate arutelude käigus teatavad inimõiguste rikkumistest või tõstatavad avalikkuse huvides muid küsimusi; rõhutab, et sellised kohtuasjad mõjutavad üldsuse arvamust kohtusüsteemi sõltumatusest ja erapooletusest; peab aramusavalduste kriminaliseerimist üheks põhitaktiseks inimõiguste täielikule kaitsmisele Türgis ja mõistab hukka sõna-, ühinemis- ja kogunemisvabaduse ebaproportsionaalsed piirangud;

21. väljendab muret terrorismivastase seaduse ja Türgi kriminaalseadustiku avarate tõlgendamis- ja rakendamisvõimaluste pärast, eriti juhtudel, kui terroristlikku organisatsiooni kuulumist ei ole tõestatud ja kui tegu või sõnavõttu peetakse ühtivaks terroristliku organisatsiooni eesmärkidega; väljendab muret jätkuvate teadete pärast piinamisest ja väärkohtlemisest politseijaoskondades ja vanglates, politsei ülemäärase jõukasutamise pärast meelevaldustel ja edu puudumise pärast riigiametnike vastutusele võtmisel väidetavate inimõiguste rikkumiste eest; nõuab tungivalt, et Türgi esmatahtsa küsimusena vaataks läbi terrorismivastase seaduse ning oma rahvusvaheliste inimõiguslaste kohustuste rangeks täitmiseks muudaks oma asjaomaseid seadusi; tunneb heameelt otsuse üle anda kohtunikele ja prokuröridele täienduskoolitust sõna- ja ajakirjandusvabaduse teemal ning Euroopa Inimõiguste Kohtu fundamentaalse rolli teemal; nõuab tungivalt, et Türgi valitsus koolitaks oma politseinikke piisavalt ja süstemaatiliselt Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktika küsimustes; rõhutab vajadust rajada tulemuslik politsei tegevuse kohta kaebuste esitamise kord; tunneks heameelt edasiste meetmete üle, mis parandaksid üksikkodanike vahetut pääsu Türgi kohtutesse oma õiguste kaitseks, et vähendada Strasbourgis Euroopa Inimõiguste Kohtule esitatavate kohtuasjade arvu;

22. nõuab, et käimasolevaid kohtuprotsesse ajakirjanike vastu tuleb teostada läbipaistval viisil, austades õigusriigi põhimõtteid ja tagades nõuetekohased tingimused, nt tagades toimuvate kuulamiste liigile sobivad asukohad, andes kinnipeetavatele täpsed protokollid ja teatades ajakirjanikele, milles neid süüdistatakse, nõnda tagades, et kohtuprotsessi tingimused ei mõjuta negatiivselt kohtuotsust; on sügavalt mures ajakirjanike kinnipidamistingimuste pärast; kahetseb, et puuduvad täpsed andmed vahistatud ajakirjanike arvu ja nende vastu käimas olevate menetluste arvu kohta; palub Türgi ametivõime teha see teave üldsusele kättesaadavaks;

23. tuletab meelde, et sõnavabadus ja meediapluralism on Euroopa väärtuste tuum ja et tõeliselt demokraatlik, vaba ja pluralistlik ühiskond vajab tegelikku sõnavabadust; tuletab meelde, et sõnavabadus ei kehti üksnes soodsalt vastu võetava või ohutuks peetava teabe ja ideede kohta, vaid Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni kohaselt ka nende kohta, mis riiki või mõnd rahvakihti solvavad, šokeerivad või häirivad; kahetseb asjaolu, et mitmed seadusesätted, näiteks kriminaalseadustiku artiklid 301 ja 318, artikli 220 lõige 6 koostoimes artikli 314 lõikega 2 ning artiklid 285 ja 288, samuti terrorismivastase seaduse artikkel 6 ja artikli 7 lõige 2 piiravad endiselt sõnavabadust; rõhutab äärmiselt pakilist vajadust võtta meetmeid, et tühistada meediale ebaproportsionaalselt suurte trahvide määramist võimaldavad õigusaktid – mille tagajärjeks on mõnel juhul väljaande sulgemine või ajakirjanike või nende toimetajate enesetsensuur –, ja muuta seadust 5651/2007 interneti kohta, mis piirab sõnavabadust ja kodanike õigust teavet saada ning võimaldab veebisaitide keelamist ebaproportsionaalses ulatuses ja pikaks ajaks; kordab seepärast oma varasemaid üleskutseid viia lõpule sõnavabaduse õigusraamistiku läbivaatamine ning viia see koheselt vastavusse Euroopa inimõiguste konventsiooni ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga;

Neljapäev, 29. märts 2012

24. avaldab toetust komisjoni uuele lähenemisviisile seoses kohtusüsteemi ja põhiõigustega ning justiits- ja siseasjadega seotud probleemide lahendamise läbirääkimisprotsessi varajases etapis selliselt, et avatakse asjaomased peatükid selgete ja üksikasjalike tegevuskavade alusel, ning suletakse sellised peatükid kõige viimases järjekorras ja täiesti veenvate heade tulemuste alusel; on veendunud, et arvestades Türgi kohtusüsteemi jätkuva reformi erakordset tähtsust ja täielikku inimõiguste ja põhivabaduste, eelkõige sõna- ja meediavabaduse austamist, tuleb kasutusele võtta tõhusamad meetmed 23. peatüki (kohtusüsteem ja põhiõigused) läbivaatamise aruande esitamiseks; palub komisjoni vastavalt positiivsele tegevuskavale kaaluda samme, mis soodustaksid 24. peatüki (justiits- ja siseasjad) avamist;

25. nõuab tungivalt, et Türgi tunnustaks õigust keelduda oma veendumuste tõttu kohustuslikust sõjaväeteenistusest kooskõlas Euroopa Inimõiguste Kohtu otsusega kohtuasjas Erçep Türgi vastu; võtab murega teadmiseks, et Euroopa Inimõiguste Kohtu 2006. aasta otsust kohtuasjas Ulke Türgi vastu, milles nõutakse selliste õigusaktide jõustamist, mis takistavad oma veendumuste tõttu sõjaväeteenistusest keeldujate korduvat kohtu alla andmist, ei ole täidetud;

26. on rahul, et on täidetud peaaegu kõik Euroopa Nõukogu korruptsioonivastaste riikide rühma (GRECO) 2005. aasta hindamisaruandes esitatud soovitusel; rõhutab, et korruptsioonivastaste õigusaktide ja üldmeetmete valdkonnas tuleb rohkem edu saavutada, ja nõuab korruptsioonivastasesse võitluse kaasatud institutsioonide suutlikkuse ja sõltumatuse suurendamist; soovib valitsusel täita ka ülejäänud GRECO soovitusel;

27. nõuab tungivalt nende põhiseaduse sätete täielikku täitmist, mis tagavad õiguse rahumeelsete meeleavalduste korraldamiseks, ja palub siseministeeriumil viia lõpule rahvakogunemiste ja meeleavalduste seaduse läbivaatamine;

28. tervitab 2011. aasta augustis vastu võetud uut õigusakti, millega muudetakse 2008. aasta veebruari sihtasutuste seadust ja laiendatakse mittemoslemi kogukondade omandiõiguste taastamise kohaldamisala, ning rõhutab vajadust tagada selle täielik rakendamine; tuletab seejuures meelde tungivat vajadust jätkata üliolulist ja põhjalikku reformi mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabaduse valdkonnas, eelkõige võimaldades usukogukondade registreerimist juriidiliste isikutena, kõrvaldades kõik piirangud vaimulike koolitamiselt, ametisse nimetamiselt ja ametijärgluselt, tunnustades aleviitide pühakodasid ning täites Euroopa Inimõiguste Kohtu asjakohased otsused ja kajastades Veneetsia komisjoni arvamusi seadusandliku raamistikuga ja vähemuste õiguste täieliku tunnustamise vajaduse kohta; palub Türgi valitsusel tagada, et 397. aastal asutatud Püha Gabrieli kloostri ei võetaks tema maid ja et ta oleks tervikuna kaitstud;

29. tuletab meelde, et haridusel on keskne roll mitmekesise osalusühiskonna ülesehitamisel, mille aluseks on usukogukondade ja -vähemuste austamine; nõuab tungivalt, et Türgi valitsus pööraks erilist tähelepanu koolide õppematerjalidele, mis peaksid kajastama Türgi ühiskonna etnilist, usulist ja veendumuste mitmekesisust, kaotama diskrimineerimise ja eelarvamused ja soodustama kõigi usukogukondade ja vähemuste täielikku aktsepteerimist, ning rõhutab vajadust erapooletute õppematerjalide järele; tunneb rahulolu haridusministeeriumi soolise võrdõiguslikkuse komisjoni moodustamise pärast; võtab kergendustundega teatavaks nende üliõpilaste vabastamise, keda oli 18 kuud ebaõiglaselt vangis hoitud pärast seda, kui nad nõudsid vaba haridust;

30. kordab, et vaja on tugevdada Türgi piirkondade ning linna- ja maapiirkondade vahelist sidusust; rõhutab sellega seoses hariduse erilist rolli ja vajadust tegeleda püsivate suurte piirkondlike erinevustega hariduse kvaliteedis ja õppurite arvus;

31. palub Türgi valitsust täita oma lubadus saavutada õppurite suur osakaal, tagada, et uus haridusreform kajastaks vajadust hoida lapsi ja eriti maapiirkondade tütarlapsi koolis kohustuslikust miinimummäärast kauem, ning võimaldada lastel sellises vanuses, kus nad juba suudavad teadlikke valikuid teha, ise oma haridustee üle otsustada;

Neljapäev, 29. märts 2012

32. soovib Türgi valitsusel seada reformipüüdluste üheks prioriteediks sooline võrdõiguslikkus, et võidelda naiste vaesusega, suurendada naiste sotsiaalset kaasatust ja osalemist tööturul; kordab oma ettepanekut jätkata sookvootide kehtestamist, et tagada naiste märkimisväärne esindatus ettevõtluse, avaliku sektori ja valitsemise kõigil tasanditel; tunneb heameelt Türgi valitsuse jõupingutuste üle tütarlaste koolikäimise suurendamiseks, mille tulemusena on sooline lõhe alghariduses peaaegu kadunud, ja palub Türgi valitsusel võtta kõik vajalikud meetmed, et vähendada soolist lõhet ka keskkariduses; tunneb heameelt ka naiste arvu suurenemise üle Türgi Suures Rahvuskogus pärast 2011. aasta juuni valimisi ja kutsub parteisid üles tugevdama veelgi naiste aktiivset kaasamist ja nende osalemist poliitikas;

33. kiidab heaks Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda tõkestamise ja sellega võitlemise konventsiooni allkirjastamise ja ratifitseerimise Türgi poolt 24. novembril 2011; nõuab tungivalt, et valitsus võtaks omaks nulltolerantsi naistevastase vägivalda suhtes ning tugevdaks igal tasandil ennetusmeetmeid võitluses nn aumõrvade, koduvägivalda, sundabielude ja lapspruutide nähtuse vastu, ning selleks eelkõige: teeks koostööd ja jõuaks üldjoontes üksmeelele naisõiguslaste rühmitustega; muudaks perekonna kaitse seadust nr 4320, et tagada selle laialdane kohaldamisala sõltumata ohvri ja ründaja perekonnaseisust ja nendevaheliste suhete iseloomust ning lisada sellesse tõhusad õiguskaitsevahendid ja kaitsemehhanismid; laseks politseil hoolikalt kontrollida seaduse nr 4320 täitmist; kontrolliks tõhusalt, kuidas omavalitsused täidavad kohustust pakkuda ohustatud naistele ja alaealistele piisavalt varjupaiku; tagaks varjupaikade turvalisuse; palkaks piisavalt abitöötajaid; ning looks varjupaigast lahkunud naiste ja alaealiste jätkutoetusüsteemi, et anda neile asjakohast psühholoogilist, kohtu- ja arstiabi ning muuta nad suuteliseks sotsiaalselt ja majanduslikult ühiskonda integreeruma; tunnustab pere- ja sotsiaalpoliitika ministeeriumi pingutusi varjupaikade arvu suurendamiseks ja nende kvaliteedi parandamiseks ning avaldab tunnustust ministeeriumi otsusele lubada ka eraõiguslikel üksustel avada varjupaiku, pakkudes sellega ohustatud naistele ja alaealistele lisaväljapääsu; tunneb heameelt kohtunike ja prokuröride kõrge nõukogu ringkirjast nr 18, milles nõutakse, et koduvägivalda korral ei oodataks enam kaitsemeetmete rakendamisega kuni kohtumenetluse lõppemiseni; tervitab Türgi valitsuse jõupingutusi soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise alase koostöö tõhustamiseks riigiasutuste vahel;

34. on mures vaeste laste ebaproportsionaalselt suure osakaalu pärast; kutsub Türgit välja töötama põhjalikku strateegiat võitluseks laste vaesuse ja laste tööjõu kasutamise vastu; tunneb heameelt, et ratifitseeriti Euroopa Nõukogu konventsioon laste kaitse kohta seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest; nõuab tungivalt, et Türgi suurendaks jõupingutusi võitluseks lastevastase perevägivalda vastu;

35. nõuab tungivalt, et valitsus tagaks, et võrdõiguslikkus oleks seadusega tagatud ja tulemuslikult jõustatud, sõltumata soost, soolisest identiteedist, rassilisest või etnilisest päritolust, usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest, ning et seda põhimõtet järgiks ka politsei; kutsub Türgi valitsust üles viima Türgi õigusaktid kooskõlla ELi õigustikuga ja võtma vastu seadust, millega luuakse diskrimineerimisvastase võitluse ja võrdõiguslikkuse amet; märgib vajadust võtta edasisi meetmeid homfoobia ja igasuguse seksuaalsest sättumusest või soolisest identiteedist ajendatud diskrimineerimise, ahistamise või vägivalda vastu, eelkõige lisades sellised ajendid diskrimineerimisvastasesse seadusesse; väljendab sügavat muret lesbide, geide, bi- ja transseksuaalide reeglipärase vastutuselevõtmise pärast väärtuseaduse ja „amoraalset käitumist” sätestavate õigusnormide alusel; kordab oma üleskutset Türgi valitsusele anda Türgi relvajõududele korraldus lõpetada homoseksuaalsuse liigitamine nn psühhoseksuaalseks haiguseks;

36. kutsub Türgit üles ilmutama visadust ja hoogustama jõupingutusi kurdi probleemile poliitilise lahenduse leidmise suunas ja palub kõigil poliitilistel jõududel töötada käsikäes süvendatud poliitilise dialoogi saavutamise ning kurdi päritolu kodanike jätkuva poliitilise ja sotsiaalmajandusliku kaasamise ja osalemise nimel, et tagada õigus sõna-, ühinemis- ja kogunemisvabadusele; arwab seejuures, et keskne tähtsus on õigusel saada emakeelset haridust; kutsub Türgi valitsust üles rohkem pingutama riigi kaguosa sotsiaalmajandusliku arengu edendamiseks; on seisukohal, et põhiseaduse reform loob väga kasuliku raamistiku demokraatliku avanemise soodustamiseks; tuletab meelde, et poliitilise lahenduse aluseks saab olla vaid avatud ja tõeliselt demokraatlik kurdi probleemi arutelu, ning väljendab muret kurdi küsimust käsitlevate kirjanike ja ajakirjanike vastu algatatud arvukate kohtuasjade pärast ja selle pärast, et seoses nn KCK (Koma Civakên Kurdistan - Kurdistanian kogukondade liit) kohtuprotsessi ja muude politseioperatsioonidega on

Neljapäev, 29. märts 2012

vahistatud mitmeid kurdi poliitikuid, kohalikel valimistel valitud linnapeasid ja volikogude liikmeid, juriste, meeleavaldajaid inimõiguste kaitsjaid; kutsub Türgi valitsust üles looma rahumeelset alust kurdi päritolu poliitikutele vaba ja pluralistliku debati võimaldamiseks; toonitab, et tähtis on edendada kurdi probleemi käsitlemist demokraatlikes institutsioonides, eriti Türgi Suures Rahvuskogus;

37. mõistab karmilt hukka hiljutised rünnakud Türgi ajalehtede toimetustele Euroopas ja nõuab, et neid rünnakuid uuritaks koordineeritult;

38. väljendab heameelt Türgi valitsuse hiljutise deklaratsiooni üle avada Gökçeada (Imbrose) saarel Kreeka vähemuse kool, mis on positiivne samm Türgi Gökçeada (Imbrose) ja Bozcaada (Tenedose) saarte kahekultuurilisuse säilitamisel kooskõlas Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee resolutsiooniga 1625 (2008), ning ootab selle deklaratsiooni kiiret elluviimist; märgib siiski, et Kreeka vähemuse probleemide lahendamiseks, eriti seoses omandiõigusega, on vaja täiendavaid samme;

39. rõhutab pakilist vajadust viia töötajate ja ametiühingute õigusi reguleeriv õiguslik raamistik kooskõlla ELi standardite, Euroopa Nõukogu õigusaktide ja ILO konventsioonidega ning rakendada seda täiel määral praktikas, sest kõigi takistuste kõrvaldamine nende õiguste täieliku kasutamise teelt tagab selle, et praeguse jõulise majanduseduga kaasneb majanduskasvu loodava jõukuse laialdasem jaotumine Türgi ühiskonnas, mis omakorda suurendab kasvupotentsiaali; õhutab seetõttu kõiki majandus- ja sotsiaalnõukogu osapooli tugevdama oma osalust ja koostööd, et jõuda 19. peatüki „Sotsiaalpoliitika ja tööhõive“ avamiseks vajalike näitajateni;

40. väljendab muret tava pärast alustada kriminaalmenetlusi ametiühingute gelaste vastu (eriti haridusvaldkonnas), kes püüavad aktiivselt parandada töö-, haridus- ja elamistingimusi ning kes töötajate ja kogu üldsuse huvides ja pluralistliku ühiskonna loomisele kaasa aidates annavad teada inimõiguste rikkumistest;

41. kutsub Türgi valitsust üles toetama tarbijaorganisatsioonide aktiivset ja täielikku kaasamist tarbijakaitse valdkonna seadusloome ja poliitika alastesse konsultatsioonidesse ning võtma kõik vajalikud meetmed tarbijakaitse liikumise toetamiseks ja tugevdamiseks; soovib tarbijaorganisatsioonidel parema esindatuse saavutamiseks oma jõud ühendada;

42. tunneb heameelt Türgi energiaturu mitmekesistamise üle, kuid julgustab samas Türgi valitsust korralikult uurima käimasolevate tuumajaamaprojektidega, näiteks Akkuyu projektiga seotud riske ja vastutust; sellega seoses rõhutab vajadust kaitsta täielikus kooskõlas Euroopa standarditega loodus-, kultuuri- ja arheoloogilist pärandit;

Heanaaberlike suhete arendamine

43. toetab kindlalt praegu ÜRO peasekretäri egiidi all toimuvaid läbirääkimisi Küprose taasühendamise üle; rõhutab, et Küprose küsimusele tuleb nüüd kiiresti leida õiglane ja elujõuline lahendus, ning kutsub Türgit ja kõiki asjaomaseid osapooli töötama intensiivselt ja head tahet ilmutades kõikehõlmava kokkuleppe saavutamise nimel; kutsub Türgi valitsust üles alustama vägede väljaviimist Küprosel ja andma Famagusta üle ÜRO-le kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 550(1984); kutsub samas Küprose Vabariiki üles avama ELi tollijärelevalve all Famagusta sadama, et toetada taasühendamisläbirääkimiste edukaks lõpuleviimiseks vajalikku positiivset õhkkonda ja võimaldada Küprose türklastel kaubelda vahetult ning kõigile vastuvõetaval ja seaduslikul moel;

Neljapäev, 29. märts 2012

44. ergutab Türgit intensiivsemalt toetama Küprosel kadunud isikutega tegelevat komisjoni;
45. kutsub Türgit üles loobuma Türgi kodanike uutest asundustest Küprosel, sest see muudaks veelgi demograafilist tasakaalu ning vähendaks saarel elavate türgi kodanike lojaalsust tulevasele ühisele ja ühisel minevikul rajanevale riigile;
46. avaldab kahetsust Türgi avalduse pärast, et ta külmutab 2012. aasta teisel poolel suhted Euroopa Liidu eesistujariigiga, kui selleks ajaks ei ole Küprose küsimust lahendatud; tuletab meelde, et Euroopa Liidu aluspõhimõteteks on kõigi liikmesriikide siiras koostöö ja vastastikune solidaarsus ning et kandidaatriigina peab Türgi kohustuma hoidma rahumeelseid suhteid Euroopa Liidu ja kõigi selle liikmesriikidega; tuletab lisaks meelde, et Euroopa Liidu Nõukogu eesistumine on sätestatud Euroopa Liidu lepingus;
47. kutsub Türgit üles ELi ja NATO vahelise poliitilise dialoogi võimaldamiseks tühistama vetot ELi ja NATO koostöölt, millesse kaasatakse Küpros, ning järgnevalt kutsub Küprose Vabariiki tühistama vetot Türgi osalemisele Euroopa Kaitseagentuuri tegevuses;
48. võtab teadmiseks Türgi ja Kreeka kestvad süvendatud pingutused omavaheliste suhete parandamiseks; peab siiski kahetsusväärseks, et Türgi Suure Rahvuskogu väljakuulutatud *casus belli* ähvardust Kreeka vastu ei ole siiani tühistatud, ning on veendunud, et kahe riigi vaheliste suhete paranemine peaks tooma kaasa selle ähvarduse tühistamise; nõuab tungivalt, et Türgi valitsus lõpetaks jätkuvad Kreeka õhuruumi rikkumised ja Türgi sõjalennukite lennud Kreeka saarte kohal;
49. rõhutab, et ÜRO mereõiguse konventsioon, millele on alla kirjutanud EL, 27 liikmesriiki ja kõik teised kandidaatriigid, on ELi õigustiku osa; kutsub seetõttu Türgi valitsust üles konventsiooni edasiste viivitusteta allkirjastama ja ratifitseerima; tuletab meelde, et vastavalt ÜRO mereõiguse konventsioonile on Küprose Vabariigi majandusvöönd täielikult õiguspärane;
50. nõuab tungivalt, et Türgi ja Armeenia omavaheliste suhete normaliseerimiseks ratifitseeriksid eelttingimusi seadmata protokollid ja avaksid oma ühispiiri;
51. on seisukohal, et Türgi on ELi jaoks strateegiliselt tähtsas Musta mere piirkonnas ELi oluline partner; kutsub Türgit üles toetama ELi poliitikat ja programme selles piirkonnas ning aitama aktiivselt kaasa nende elluviimisele;

ELi-Türgi koostöö süvendamine

52. mõistab hukka Türgi keeldumise täita oma kohustust rakendada täielikult ja mittediskrimineerivalt Euroopa Ühenduse ja Türgi vahelise assotsieerimislepingu lisaprotokolli kõigi liikmesriikide suhtes; tuletab meelde, et see keeldumine mõjutab jätkuvalt ja märkimisväärselt läbirääkimiste kulgu, ning kutsub Türgi valitsust üles protokollid täielikult ja viivitamata rakendama;
53. rõhutab, et ELi ja Türgi tolliliit on võimaldanud Türgil jõuda kaupade vaba liikumise valdkonnas kõrge vastavuse tasemeni ning suurendab jätkuvalt ELi ja Türgi kahepoolset kaubandust, mis moodustas 2010. aastal kokku 103 miljardit eurot; märgib siiski, et Türgi ei rakenda tolliliitu täielikult ja säilitab õigusakte, mis rikuvad Türgi kohustusi kõrvaldada tehnilised kaubandustõkked, nagu impordilitsentsid, piirangud kaupade impordile kolmandatest riikidest, mis on ELis vabas ringluses, riigiabi, intellektuaalse omandi õiguste jõustamine, uute farmaatsiatoodete registreerimise nõuded ja diskrimineeriv maksustamine;

Neljapäev, 29. märts 2012

54. mõistab veel kord kindlalt ja karmilt hukka ELi koostatavasse terroriorganisatsioonide nimekirja kantud Kurdistani Töölispartei (PKK) jätkuvad terroristlikud vägivaldteod ning väljendab oma täielikku solidaarsust Türgiga; kutsub liikmesriike üles tihendama Türgiga tehtavat koostööd terrorismivastase võitluse ja terrorismi rahastamise allikaks oleva organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse alal, tehes samas tihedat koostööd ELi terrorismivastase võitluse koordinaatori ja Europoliga ning austades inimõigusi, põhivabadusi ja rahvusvahelist õigust; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles hõlbustama asjakohase informatiivse dialoogi pidamist ja teabevahetust Türgiga riigi esitatavate väljaandmistootluste kohta, mida ei saa õiguslikel või menetluslikel põhjustel rahuldada;

55. peab kahetsusväärseks, et Türgi Suurele Rahvuskogule ei ole veel esitatud õigusakte, mis käsitlevad pagulaste ja varjupaigataotlejate õigusi; väljendab muret jätkuvate teadete pärast, mis puudutavad inimesi, kes saadetakse pärast meelevaldset varjupaigamenetlusele juurdepääsu keelamist tagasi riikidesse, kus neid ohustab piinamine või muu inimõiguste rikkumine;

56. väljendab heameelt edu üle, mida Türgil on saavutanud taastuvenergia valdkonnas, ning toetab edasisi jõupingutusi taastuvate energiaallikate kasutamise suurendamiseks kõigis sektorites; toonitab Türgi taastuvenergia potentsiaali, olulisi päikese-, tuule- ja geotermilise energia ressursse ning ELi potentsiaali importida Türgist taastuvelektrit kõrgepinge alalisvoolu kaugülekandeliinide kaudu, mis aitaks kaasa mitte ainult ELi energiajulgeolekule, vaid ka ELi taastuvenergia eesmärkidele;

57. tuletab meelde, et Türgil on Kaukaasia ja Kaspia mere nafta- ja gaasivarude transiidil ELi energiakoridoris keskne osa ning et Türgi asub Iraagi strateegilises läheduses ja tema toornafta turg on arenguteel; rõhutab kavandatava Nabucco torujuhtme ja muude gaasijuhtmete, sealhulgas ITGI (Türgi-Kreeka-Itaalia ühendusjuhe) gaasitransiidikoridori strateegilist rolli Euroopa Liidu energiajulgeolekus; on arvamusel, et võttes arvesse Türgi strateegilist rolli ja potentsiaali muu hulgas ELi investeringute ja ELiga tehtava edasise koostöö osas, tuleks hakata kaaluma vajadust alustada läbirääkimisi energeetikapeatüki (15. peatükk) üle;

58. rõhutab, et Türgil on nii poliitiliselt kui ka geograafiliselt strateegiline koht Euroopa Liidu välis- ja naabruspoliitikas; rõhutab, et Türgi on oluline piirkondlik osaleja Lähis-Ida, Lääne-Balkani riikide, Afganistani ja Pakistani, Lõuna-Kaukaasia riikide ja Aafrika Sarve riikide jaoks ning inspiratsiooniallikas araabia riikide demokraatiale üleminekul olulistes poliitikavaldkondades, mis hõlmavad poliitilisi ja majandusreforme ning institutsioonide ülesehitamist; väljendab toetust Türgi jõupingutustele, mille eesmärk on aidata kaasa kõrgetasemelise dialoogi ja koostöö edendamisele Afganistani ja Pakistani vahel, ning väljendab heameelt Afganistani ja selle naabrite piirkondliku koostöö tugevdamiseks algatatud Istanbuli protsessi üle; toetab Türgi kindlat seisukohta ja pühendumust Süüria demokraatlike jõudude osas ning tuletab meelde Türgi olulist rolli Süüria põgenike kaitsel; palub komisjonil, liikmesriikidel ja rahvusvahelisel üldsusel toetada Türgi püüdeid tulla toime Süüria kriisi paisuva humanitaarmõõtmega; kutsub ELi ja Türgit üles tõhustama käimasolevat poliitilist dialoogi ühistes huvides olevate välispoliitiliste valikute ja eesmärkide teemal; ergutab Türgit töötama välja oma välispoliitika ELiga peetava dialoogi ja tehtava koostöö raamistikus ning viima oma välispoliitika järkjärgult kooskõlla ELi omaga, et luua väärtuslikku sünergia ja suurendada positiivse mõju võimalusi;

59. tuletab meelde, kui oluline on Türgi ja ELi tihe kooskõlastamine ja koostöö Iraanis tuumarelvade leviku tõkestamise nimel, ning on seisukohal, et Türgil saab täita olulist ja konstruktiivset rolli, hõlbustades ja edendades viivitamatult Iraaniga lahenduse üle peetavat dialoogi ning kindlustades täieliku toetuse Iraanivastastele sanktsioonidele;

60. tuletab meelde Türgi soovi innustada lõunanaabrus üleminekut demokraatiale ja sotsiaal-majanduslike reformide läbiviimist ning olla selles abiks; märgib, et Türgi institutsioonide ja vabaihenduste osalemine naabruspoliitika vahendites loob ainulaadse sünergia mõju, eelkõige sellistes valdkondades nagu institutsioonide ülesehitamine ning sotsiaal-majanduslik ja kodanikuühiskonna areng; leiab, et praktilist koostööd peaks täiendama struktureeritud dialoog ELi ja Türgi vahel, et kooskõlastada mõlema naabruspoliitikat;

Neljapäev, 29. märts 2012

61. tervitab ÜRO piinamisvastase konventsiooni fakultatiivse protokolliga ratifitseerimist Türgi poolt 27. septembril 2011 ning kutsub Türgit üles rakendama selle nõudeid kiiresti siseriiklikes õigusaktides; nõuab tungivalt siseriikliku rakendusmehhanismi viivitamatut vastuvõtmist; palub Türgil anda rahvusvahelistele vaatlejatele juurdepääs oma vanglatele;

62. kutsub taas Türgi valitsust üles allkirjastama Rahvusvahelise Kriminaalkohtu statuuti ja esitama selle ratifitseerimiseks, mis suurendaks veelgi Türgi panust globaalsesse mitmepoolsesse süsteemi ja osalust selles;

*

* *

63. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Euroopa Nõukogu peasekretärile, Euroopa Inimõiguste Kohtu presidendile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Türgi Vabariigi valitsusele ja parlamendile.

Laienemisaruanne Montenegro kohta

P7_TA(2012)0117

Euroopa Parlamendi 29. märtsi 2012. aasta resolutsioon Montenegro 2011. aasta eduaruande kohta (2011/2890(RSP))

(2013/C 257 E/07)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 29. märtsi 2010. aasta stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Montenegro Vabariigi vahel ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 19. ja 20. juuni 2003. aasta järeldusi ja lisa pealkirjaga „Thessaloniki arengukava Lääne-Balkani riikidele: ettevalmistused Euroopaga integreerumiseks”,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 9. detsembri 2011. aasta otsust Montenegro edusammude kohta ühinemisprotsessis ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 17. detsembri 2010. aasta otsust anda Montenegrole Euroopa Liidu kandidaatriigi staatus ⁽³⁾,
- võttes arvesse komisjoni talituste 12. oktoobri 2011. aasta töödokumenti Montenegro 2011. aasta eduaruande kohta (SEK(2011)1204),
- võttes arvesse komisjoni 12. oktoobri 2011. aasta teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Laienemisstrateegia ja peamised ülesanded 2011. ja 2012. aastal” (KOM(2011)0666),
- võttes arvesse komisjoni 9. novembri 2010. aasta teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Komisjoni arvamus Montenegro Euroopa Liidu liikmeks astumise avalduse kohta” (KOM(2010)0670),

⁽¹⁾ ELT L 108, 29.4.2010, lk 3.

⁽²⁾ Vt Euroopa Ülemkogu 9. detsembri 2011. aasta järeldusi (00139/1/2011).

⁽³⁾ Vt Euroopa Ülemkogu 16.–17. detsembri 2010. aasta järeldusi (00030/1/2010).